

Sygn. akt III AUa 85/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2017 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie - Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Anna Polak
Sędziowie:	SSA Barbara Białecka (spr.) SSO del. Gabriela Horodnicka - Stelmaszczuk
Protokolant:	St. sekr. sąd. Edyta Rakowska

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2017 r. w Szczecinie

sprawy B. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K.

o rentę z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 20 listopada 2015 r. sygn. akt IV U 519/15

1. oddała apelację,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. na rzecz ubezpieczonego B. W. kwotę 135 zł (sto trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w instancji odwoławczej.

del. SSO Gabriela Horodnicka- SSA Anna Polak SSA Barbara Białecka

Stelmaszczuk

Sygn. akt III AUa 85/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w K. decyzją z 15 kwietnia 2014r. odmówił B. W. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS nie został on uznany za niezdolnego do pracy.

Ubezpieczony w odwołaniu od decyzji wniósł o jej zmianę i przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie powtarzając argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy w Koszalinie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z 20 listopada 2015 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał B. W. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na stałe, poczynając od 1 kwietnia 2015 r. (pkt 1) oraz zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w K. na rzecz ubezpieczonego 60 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sąd I instancji ustalił, że B. W. w dniu (...) ukończył 56 lat. Wskutek wniosku ubezpieczonego z 18 stycznia 2012 r. organ rentowy decyzją z 23 marca 2012 r. przyznał mu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy do 31 marca 2013r. Prawo to zostało przedłużone do 31 marca 2015r. na podstawie decyzji organu rentowego z dnia 15 kwietnia 2013r.

W dniu 27 lutego 2015 r. B. W. złożył wniosek o dalsze ustalenie prawa do renty. Lekarz orzecznik ZUS orzeczeniem z dnia 13 marca 2015 r. stwierdził, że ubezpieczony jest częściowo niezdolny do pracy do 31 marca 2018 r. oraz, że niezdolność pozostaje w związku z wypadkiem przy pracy. Powyższe orzeczenie zakwestionował Główny Lekarz Orzecznik Oddziału ZUS w K., przy czym Komisja Lekarska ZUS orzeczeniem z 10 kwietnia 2015 r. nie stwierdziła niezdolności ubezpieczonego do pracy. Na tej podstawie organ rentowy decyzją z 15 kwietnia 2015r. odmówił B. W. prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

Sąd Okręgowy w toku postępowania dopuścił dowód z opinii dowód z opinii biegłego lekarza okulisty. Biegła ustaliła, że B. W. w 2011 r. uległ wypadkowi przy pracy, doznał odwarstwienia siatkówki OL po dźwignięciu znacznego ciężaru. Operowany bez dobrego efektu w postaci poprawy widzenia lewym okiem. Zgłasza również pogarszające się widzenie prawym okiem mimo korekcji okularowej oraz zwężenie pola widzenia prawego oka. W ocenie biegłej ubezpieczony jest praktycznie jednooczny od 4 lat, z niedowidzeniem średniego stopnia do dali oraz koncentrycznym zwężeniem pola widzenia poniżej 25° w jedynym oku. Utrata widzenia lewym okiem, jako następstwo wypadku przy pracy, jest nieodwracalna. Ze względu na praktyczną jednooczność jest niezdolny do wykonywania prac, zgodnych z poziomem kwalifikacji. Postępujące zmiany degeneracyjne ostrości wzroku i pola widzenia jedyne widzącego oka wykluczają amatorskie prowadzenie pojazdu samochodowego kat. B oraz prace przy ciągach komunikacyjnych z ruchem samochodowym - ubezpieczony może nie dostrzec nadjeżdżającego pojazdu i spowodować wypadek komunikacyjny. Jest jedynie zdolny do wykonywania lekkiej pracy fizycznej w terenie zamkniętym, bez ruchu kołowego, zagrażającego jego zdrowiu. W konsekwencji biegła nie zgodziła się z orzeczeniem Komisji Lekarskiej ZUS wskazując, że ze względu na stan układu wzrokowego B. W. jest częściowo, trwale niezdolny do pracy.

B. W. zgodził się z opinią biegłej wskazując, że przed wypadkiem prowadził jednoosobową działalność gospodarczą, która polegała na sprzedaży warzyw i owoców. Towar na stoisko handlowe przewoził samochodem, który jest niezbędny do wykonywania jego pracy. Po wypadku nie prowadzi działalności handlowej, ponieważ nie dałby rady.

Organ rentowy zakwestionował opinię biegłego i powołując się na zastrzeżenia przewodniczącej Komisji Lekarskich O/ZUS w S. z dnia 27 października 2015r., wniósł o powołanie innego biegłego okulisty oraz lekarza medycyny pracy.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym, wskazując na treść art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (tekst jednolity Dz. U. z 2015r., poz. 1242 ze zm.), w zw. z art. 57, art. 12 i art. 13 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015r., poz. 748 ze zm., dalej jako: ustawa rentowa) Sąd Okręgowy uznał odwołanie za uzasadnione. Podkreślił, że w oparciu o przeprowadzony dowód z opinii biegłej z zakresu okulistyki ustalił, że utrata widzenia lewym okiem, jako następstwo wypadku przy pracy, jest nieodwracalna. Dodatkowo, postępujące zmiany degeneracyjne ostrości wzroku i pola widzenia prawego oka wykluczają amatorskie prowadzenie pojazdu samochodowego kat. B oraz prace przy ciągach komunikacyjnych z ruchem samochodowym. Ze względu na stan układu wzrokowego B. W. jest częściowo, trwale niezdolny do pracy. Sąd I instancji uznał, że wniosek opinii biegłej był na tyle kategoriyczny i przekonujący, że wystarczająco wyjaśniał zagadnienia wymagające wiadomości specjalnych.

W ocenie Sądu Okręgowego zebrany w sprawie materiał dowodowy, w szczególności opinia biegłej z zakresu okulistyki były wystarczające do poczynienia ustaleń dotyczących oceny stanu zdrowia ubezpieczonego oraz jego zdolności do wykonywania pracy. Sąd I instancji nie zgodził się przy tym z zarzutami organu rentowego względem opinii biegłej, dotyczących zaadaptowania do jednoocznosci. Ubezpieczony przed wypadkiem prowadził jednoosobową działalność gospodarczą, która polegała na sprzedaży warzyw i owoców. Towar na stoisko handlowe przewoził samochodem, który był mu niezbędny do wykonywania pracy. Powyższe zaś potwierdził na rozprawie 20 listopada 2015 r., wskazując, że po wypadku nie prowadził działalności handlowej, ponieważ nie dałby rady. Dlatego też Sąd Okręgowy oddalił wniosek o powołanie innego biegłego okulisty oraz lekarza medycyny pracy, stwierdzając, że wszystkie okoliczności sporne zostały dostatecznie wyjaśnione.

Z powyższym rozstrzygnięciem w całości nie zgodził się organ rentowy. W wywiedzionej apelacji wyrokowi zarzucił naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie oceny stanu zdrowia ubezpieczonego bez wyjaśnienia wszystkich okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, a dotyczących stanu zdrowia ubezpieczonego. Zarzucił także naruszenie prawa materialnego przez niewłaściwe zastosowanie, a w szczególności art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych w zw. z art. 12 ust. 3 ustawy rentowej przez uznanie, że ubezpieczony jest trwale częściowo niezdolny do pracy w związku z wypadkiem i przyznanie mu z tego tytułu prawa do stałej renty, podczas gdy stan zdrowia ubezpieczonego nie uzasadnia orzeczenia niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy.

Wskazując na powyższe zarzuty organ rentowy wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację ubezpieczony wniósł o oddalenie apelacji oraz zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny rozważył, co następuje.

Apelacja organu rentowego nie zasługiwała na uwzględnienie.

Po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego Sąd Apelacyjny doszedł do wniosku, że rozstrzygnięcie Sądu I instancji było prawidłowe. Mając na względzie, że Sąd II instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w I instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym, Sąd Odwoławczy, w kontekście zarzutów apelacji postanowił, na podstawie art. 382 k.p.c. dopuścić dowód z przesłuchania ubezpieczonego.

W oparciu o przeprowadzony dowód Sąd Apelacyjny ustalili, że ubezpieczony rozpoczął prowadzenie działalności gospodarczej w 2003 r. w zakresie handlu warzywami i owocami. Ubezpieczony samodzielnie wozil warzywa, które sprzedawał na własnym stoisku targowym. Działalność gospodarczą ubezpieczony prowadził do wypadku w 2011 r., przy czym po okresie hospitalizacji dopełnił on formalności koniecznych do zakończenia działalności gospodarczej. Ubezpieczony nie podejmował prób ponownego podjęcia działalności gospodarczej z uwagi na stan jego wzroku.

Spójne, konsekwentne, zeznania ubezpieczonego Sąd Odwoławczy uznał za wiarygodne. Co więcej pozostawały one zgodne ze zgromadzoną dokumentacją (k. 6). Jednocześnie organ rentowy nie naprowadził żadnego dowodu, który wskazywałby, że ubezpieczony po wypadku dalej prowadził działalność gospodarczą. Należało zatem w okolicznościach niniejszej sprawy przyjąć, że ubezpieczony po wypadku przy prowadzeniu działalności gospodarczej w 2011 r. formalnie, ani też faktycznie nie prowadził działalności gospodarczej.

Należy przypomnieć, że zgodnie z treścią art. 6 ust. 1 pkt 6 ustawy o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu którego niezdolność do pracy spowodowana została wypadkiem przy pracy. Zgodnie zaś z art. 17 ust. 1 ustawy - przy ustalaniu prawa do renty z tytułu ubezpieczenia wypadkowego, do ustalenia wysokości świadczenia oraz ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy ustawy emerytalnej z uwzględnieniem przepisów ustawy wyżej cytowanej. Jednocześnie przepis art. 12 ustawy emerytalnej stanowi, że niezdolną do pracy w rozumieniu ustawy jest osoba, która całkowicie lub częściowo

utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Oznacza to, że częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. Jednocześnie zgodnie z treścią art. 107 ustawy rentowej prawo o świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie. Przy tym Sąd Apelacyjny podkreśla, że przy rozpoznawaniu spraw o dalsze prawo do renty, zgodnie z art. 107 ustawy emerytalnej, należy zbadać czy aktualny na dzień wydania decyzji stan zdrowia osoby ubiegającej się o rentę uległ zmianie w stosunku do stanu od ustania prawa do ostatnio pobieranego świadczenia.

Niewątpliwie dnia 13 sierpnia 2011 r. B. W. uległ wypadkowi przy pracy, przy czym do 31 marca 2015r. na podstawie kolejnych decyzji organu rentowego pobierał z tego tytułu rentę z uwagi na istnienie częściowej niezdolności do pracy. W świetle oceny Komisji Lekarskiej ZUS i decyzji organu rentowego, odmawiającej po 31 marca 2015 r. dalszego prawa do renty, Sąd Okręgowy nie dysponując specjalnymi wiadomościami medycznymi, prawidłowo przeprowadził dowód z opinii biegłego specjalisty z zakresu okulistyki, a więc biegłego z zakresu schorzenia, na które powoływał się ubezpieczony. Biegła jednoznacznie ustaliła, że wskutek przebytego w 2011 r. wypadku przy pracy, przy którym B. W. doznał odwarstwienia siatkówki OL po dźwignięciu znacznego ciężaru, po 31 marca 2015 r. pozostaje on nadal częściowo niezdolny do pracy na stałe. Biegła podkreśliła, że ubezpieczony jest praktycznie jednooczny od 4 lat, z niedowidzeniem średniego stopnia do dali oraz koncentrycznym zwężeniem pola widzenia poniżej 25° w jedynym oku. Utrata widzenia lewym okiem, jako następstwo wypadku przy pracy, jest nieodwracalna. Ze względu na praktyczną jednooczność jest niezdolny do wykonywania prac, zgodnych z poziomem kwalifikacji. Dodatkowo, postępujące zmiany degeneracyjne ostrości wzroku i pola widzenia jedyne widzącego oka wykluczają amatorskie prowadzenie pojazdu samochodowego kat. B oraz prace przy ciągach komunikacyjnych z ruchem samochodowym - ubezpieczony może nie dostrzec nadjeżdżającego pojazdu i spowodować wypadek komunikacyjny. Jest jedynie zdolny do wykonywania lekkiej pracy fizycznej w terenie zamkniętym, bez ruchu kołowego, zagrażającego jego zdrowiu.

Należy zaznaczyć, że opinia biegłej była kategorierna, spójna i w całości odpowiadała na pytania sądu. Stąd też prawidłowo Sąd Okręgowy uznał ją za wiarygodną i wystarczającą do wydania rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie. Jednocześnie zarzuty zgłaszane przez organ rentowy nie mogły zmienić tej oceny, gdyż biegła wyraźnie wskazała, że w zakresie stanu zdrowia B. W. nie doszło do żadnej poprawy, a wręcz nastąpiło pogorszenie przejawiające się w postępujących zmianach degeneracyjnych ostrości wzroku i pola widzenia jedyne widzącego oka.

Odnosząc się do treści apelacji Sąd Odwoławczy zaznacza, że ocena niezdolności do pracy w zakresie dotyczącym naruszenia sprawności organizmu i wynikających stąd ograniczeń możliwości wykonywania zatrudnienia wymaga z reguły wiadomości specjalnych, których podstawowym źródłem w sprawach o rentę jest dowód z opinii biegłego. Z istoty i celu tego rodzaju dowodu wynika, że jeśli rozstrzygnięcie wymaga wiadomości specjalnych, to dowód z opinii jest konieczny. Ponadto specyfika dowodu z opinii biegłego przejawia się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i wiedzy powszechnej. Kryteria oceny tego rodzaju dowodu stanowią również poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych tez. Sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Opinia biegłego podlega ocenie zgodnie z art. 233 § 1 k.p.c., ale na podstawie właściwych dla jej przymiotu kryteriów. Gdyby w rezultacie tej oceny wnioski biegłego nie przekonały sądu, instrumentem pozwalającym na wyjaśnienie kwestii wymagających wiadomości specjalnych może być zażądanie od biegłego dodatkowych informacji, bądź dopuszczenie dowodu z opinii innego biegłego lub zespołu biegłych. Przy tym trzeba pamiętać, że sąd nie może orzekać wbrew opinii biegłych sądowych, jeżeli ta jest logiczna i prawidłowo uzasadniona oraz w sposób kategorierny wypowiada się co do zakreślonej tezy dowodowej.

W kontekście powyższego Sąd Apelacyjny po przeprowadzeniu uzupełniającego postępowania dowodowego nie miał wątpliwości co do dalszego istnienia niezdolności ubezpieczonego do pracy zgodnej z kwalifikacjami w

związku z wypadkiem przy pracy. Przesłuchanie ubezpieczonego przeprowadzone w toku postępowania przed Sądem Apelacyjnym potwierdziło w istocie prawidłowość oceny stanu zdrowia ubezpieczonego w kontekście możliwości świadczenia pracy zgodnej z kwalifikacjami, dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, a w konsekwencji prawidłowość rozstrzygnięcia.

Skoro zatem nie doszło do poprawy stanu zdrowia, a w zasadzie należało uznać, że uległ on dalszemu pogorszeniu, Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do uwzględnienia apelacji organu rentowego. Ubezpieczony spełnił zatem przesłanki warunkujące przyznanie mu dalszego prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy na stałe.

Mając na uwadze dokonaną ocenę prawną Sąd Apelacyjny, na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację (pkt 1).

Rozstrzygnięcie o kosztach poniesionych przez strony w postępowaniu apelacyjnym Sąd oparł na podstawie przepisu z art. 108 § 1 k. p. c., przy zastosowaniu zasady wyrażonej w art. 98 k. p. c., w wysokości ustalonej zgodnie z treścią § 2 ust. 1 i 2 oraz § 12 ust. 2 w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, (Dz.U. z 2013 r. poz. 461 ze zm.).

del. SSO Gabriela Horodnicka- SSA Anna Polak SSA Barbara Białecka

Stelmaszczuk